

УДК 377.8

DOI 10.18372/2786-5487.1.16612

Волошина Олена

викладач,

КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж

імені Маркіяна Шашкевича»,

м. Броди, Україна

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ В ЗФПО

***Анотація.** У статті розглянуто сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів у закладах фахової передвищої освіти. Проаналізовано різні види та методи самостійної роботи під час вивчення іноземної мови професійного спрямування.*

***Ключові слова:** самостійна робота студентів, іноземна мова професійного спрямування, методи і технології навчання, заклади фахової передвищої освіти.*

***Annotation.** The article deals with the modern approaches to the organization of students' independent work in institutions of professional pre-higher education. It analyzes different types and methods of independent work in the process of learning a foreign language for professional purposes.*

***Key words:** students' independent work, a foreign language for professional purposes, teaching methods and technologies, institutions of professional pre-higher education.*

Сучасне суспільство потребує фахівців з високим рівнем самоорганізації, здатних самостійно діяти, ефективно застосовувати в практичній діяльності професійні знання, вміння й навички, приймати нестандартні рішення,

розширювати свій загальний та професійний світогляд, генерувати та впроваджувати нові ідеї.

Особливу роль у формуванні цих якостей відіграє самостійна робота студентів, яка є невід'ємною складовою освітнього процесу в ЗФПО, основним засобом засвоєння навчального матеріалу під час позааудиторної навчальної діяльності. Самостійна робота сприяє свідомому та міцному засвоєнню знань, вмінь і навичок, розвитку творчого потенціалу особистості студента, формуванню пізнавальної самостійності, навичок самоорганізації і самоосвіти, що забезпечує йому безперервний особистісний і професійний ріст.

Різні аспекти самостійної роботи студентів висвітлено у працях В. Андрєєва, М. Гарунова, М. Данилова, І. Зимньої, М. Миролубова, В. Ортинського, П. Підкасистого, М. Скаткіна та інших. Самостійній роботі студентів у процесі вивчення іноземної мови присвячено дослідження Т. Білої, Л. Іванової, А. Ковальова, С. Ніколаєвої, І. Павлової та інших. Проте проблема ефективної організації самостійної роботи під час навчання іноземної мови професійного спрямування в ЗФПО й надалі залишається актуальною та потребує вивчення.

Метою дослідження є розглянути сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів під час вивчення іноземної мови професійного спрямування в ЗФПО.

Самостійна робота студентів під час вивчення іноземної мови професійного спрямування покликана сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми з дисципліни та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Головна мета самостійної роботи з іноземної мови професійного спрямування – формування мовленнєвої, навчальної, професійної компетенцій, розвиток самостійності як риси особистості, формування позитивного відношення до процесу безперервної самоосвіти [1, с. 196].

Основними завданнями самостійної роботи з іноземної мови професійного спрямування є удосконалення іншомовних комунікативних вмінь та навичок, розвиток вмінь адекватної мовленнєвої поведінки в типових ситуаціях ділового спілкування, готовність майбутнього фахівця до подальшої самоосвіти.

Організація самостійної роботи з іноземної мови має відповідати наступним вимогам:

- інформативність і змістовність, які сприяють реалізації практичних та загальноосвітніх цілей;

- комунікативна спрямованість: усі види самостійної роботи повинні забезпечувати користування іноземною мовою як засобом одержання і передачі інформації в типових природних ситуаціях спілкування;

- ситуативність;

- орієнтація завдань на підвищення мовленнєвої активності студентів;

- емоційність форм і способів реалізації, що сприяє підвищенню інтересу студентів до іншомовної діяльності [2, с. 233].

У сучасній дидактиці виокремлюють різні види самостійної роботи, які класифікують за різними критеріями. На особливу увагу заслуговує класифікація з огляду на рівень прояву творчості студентів, згідно з якою є такі види самостійної роботи:

- репродуктивна самостійна робота, що здійснюється за певним зразком;

- реконструктивна самостійна робота, яка передбачає відтворення отриманої інформації;

- евристична самостійна робота, яка спрямована на вирішення проблемних завдань, отримання нової інформації, її структурування і використання в нових ситуаціях;

- дослідницька самостійна робота, яка орієнтована на проведення наукових досліджень [3, с. 41].

Репродуктивна самостійна робота передбачає виконання типових завдань, що вимагають осмислення, запам'ятовування і простого відтворення раніше отриманих знань. До таких завдань можна віднести виконання тренувальних

вправ, тестових завдань, заповнення схем, таблиць. Основними видами завдань для реконструктивної самостійної роботи є написання конспекту, складання плану, тез, опорної схеми, таблиць тощо. Завданнями для евристичної самостійної роботи можуть бути аналіз і вирішення проблемних ситуацій, вирішення кейсів, складання діалогів по темі, написання резюме, анотацій до прочитаних текстів, аналіз відеоматеріалів, виконання творчих завдань тощо. Завдання для дослідницької самостійної роботи орієнтовані на творчу активність студентів, яка є відображенням найвищого рівня самостійності і пізнавальної активності. До таких завдань відносять виконання проєктів, моделювання ситуацій, самостійна розробка проблемних ситуацій та кейсів, теоретичні дослідження. Поєднання різних видів самостійної роботи забезпечує успішність її організації та виконання.

Самостійна робота з іноземної мови професійного спрямування в ЗФПО передбачає виконання лексичних, фонетичних та граматичних вправ і тестів, читання, переклад та аналіз текстів, складання словника незнайомих слів, пошук інформації на відповідну тематику, написання есе, творчих робіт, ділових листів, підготовку презентацій, підготовку до ділових та рольових ігор, складання діалогів, виконання проєктів, моделювання ситуацій, розробку кейсів тощо.

Результативність самостійної роботи залежить як від здатності студентів самостійно використовувати свій мотиваційний, інтелектуальний і творчий ресурс в процесі виконання самостійної роботи, так і від здатності викладача раціонально організувати даний вид роботи. Важливу роль у цьому відіграє використання сучасних методів та технологій навчання.

Великі можливості для розвитку самостійності, навичок критичного мислення, оптимізації пізнавальної і творчої активності студентів надає використання ІКТ. Самостійна робота з використанням ІКТ допомагає розширити словниковий запас та світогляд студентів, виробити здатність здійснювати пошук та використовувати інформацію для ефективного

виконання професійних завдань, професійного та особистісного розвитку, здатність використовувати ІКТ в майбутній професійній діяльності.

Використання у самостійній роботі студентів технології навчання у співробітництві сприяє розвитку здатності працювати в команді, брати на себе відповідальність за роботу членів команди та результат виконання завдання, дотримуватися норм та правил поведінки.

Не менш значущим є застосування в самостійній роботі студентів кейс-методу, що передбачає аналіз конкретних соціальних і професійних ситуацій на основі фактичного іншомовного матеріалу (тексту, відеоматеріалу), визначення проблем та пошуку шляхів їх вирішення з подальшим спільним обговоренням на заняттях в аудиторії. Реалізація кейс-методу в самостійній роботі студентів дозволяє формувати здатність вибирати типові методи та способи вирішення професійних завдань, приймати рішення в стандартних і нестандартних ситуаціях, самостійно визначати завдання особистісного та професійного розвитку.

Ще однією сучасною технологією, яка успішно використовується для організації самостійної роботи, є проєктне навчання. Впровадження методу проєктів сприяє розвитку ініціативності, креативності, комунікативності, розвиває навички самостійного здобуття знань та їх застосування для вирішення практичних завдань, стимулює процес саморозвитку особистості, підвищує рівень самоосвіти.

Отже, підсумовуючи вище викладене, можна дійти висновку, що самостійна робота студентів є невід'ємною складовою освітнього процесу, основою здобуття знань з професійної іноземної мови під час позааудиторної навчальної діяльності, важливою частиною процесу підготовки кваліфікованих фахівців в ЗФПО. Ретельно організована самостійна робота, спрямована на розвиток загальних та професійних компетентностей студентів, сприяє формуванню стійкого інтересу до вивчення іноземної мови, розширенню світогляду, усвідомленню цінності набутих знань і вмінь, розвитку вмінь самостійного набуття знань, формуванню потреби в самоорганізації і

самоосвіті. Ефективність організації самостійної роботи студентів ЗФПО досягається шляхом інтеграції в освітній процес сучасних методів і технологій навчання, серед яких найбільш продуктивними є ІКТ, кейс-метод, технологія навчання у співробітництві, проєктне навчання.

Список використаних джерел

1. Ярославцева К. Самостійна робота студента в процесі вивчення іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2014. Вип 30. С. 196-198.
2. Шапошнікова Л.М. Методи організації самостійної роботи студентів як шлях до самонавчання іноземних мов. *Педагогічний дискурс*. 2010. Вип. 8. С. 231-237.
3. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / уклад. А.В. Лисенко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 102 с.